

På besök
på Midhalls
förskola

Utan omsorg kan du inte lära

Av: Jenny Damberg

Omsorg är grunden. På den bygger lärande, utveckling och relationsskapande. Det menar Izabella Nilsson Rosenqvist, förskollärare i Sölvesborgs kommun.

– Omsorgen är grunden här. Man kan inte förvänta sig att man ska främja lärande och utveckling utan omsorg. För att barnen ska våga utforska, skapa relationer och känna sig trygga krävs omsorg. Det är grunden för allting.

Det säger Izabella Nilsson Rosenqvist, förskollärare i Sölvesborgs kommun där hon arbetar i gruppen med tre- och fyraåringar på Midhalls förskola. Izabella Nilsson Rosenqvist läste originalutgåvan av "Omsorg i en förskola på vetenskaplig grund" från 2016 under förskol-

Izabella Nilsson Rosenqvist

lärarutbildningen vid Linnéuniversitet, och har använt den även som yrkesverksam.

– Den har så många perspektiv på omsorg och barns utveckling, för mig var den bra grund för att förstå vad barn behöver i låga åldrar.

Vad är omsorg i förskolans värld, vad innebär det?

– Det är på ett sätt svårt att sammanfatta. Det är så mycket och det är individuellt, det som är omsorg för ett barn behöver inte vara det för ett annat. Ett barn behöver sitta i knät

som nyinskolat, ett annat barn behöver något annat. Men gemensamt är att det ger en trygg anknytning till oss pedagoger och en trygghet med miljön, både rummen och barngruppen.

”Att ge barn en bra omsorg i förskolan handlar mycket om att man förstår hur barn lär sig och utvecklas.”

Hur märks det att barnen får den omsorg de behöver i förskolan?

– De blir trygga, de vågar undersöka, utforska och de vågar göra motstånd, de säger nej. Är det en bristande omsorg kommer de inte att testa nya saker, eller våga säga ifrån. Alternativt gör de motstånd till allt.

Kan omsorg planeras?

– Ja. Eftersom vi lär känna barnen och se deras behov planerar vi för att tillgodose dem. Vid undervisning sitter vi till exempel inte med alla barn, vi planerar för smågrupper med tanke på att alla barn ska komma till uttryck. För de barn som inte har förståelse eller språk planerar vi för andra kommunikativa medel, så att alla kan delta i vår verksamhet under dagen.

– Man kan också ta en så enkel sak som vilan. Där kan vi se att det här barnet tycker om att hålla en vuxen i handen, och då planerar vi så att det kan göra det. Eller vid matbordet, vilka behöver sitta bredvid en vuxen?

Kan alla lära sig omsorg?

– Ja. Både genom erfarenhet och genom självreflektion. Att ge barn en bra omsorg i förskolan tror jag handlar mycket om att man förstår hur barn lär sig och utvecklas. Det är

ett yrkesspråk, något att förstå och att sätta ord på.

Pratar ni om omsorg i arbetslaget?

– Inte på det sättet att vi säger ”nu pratar vi omsorg”, men det är med oss i allt. Vi kanske ser att Kalle har haft en tuff morgon, när det börjar bubbla behöver han nog sitta i knät. När man går ifrån barngruppen blir det ju mindre personal, men man går inte ifrån om det inte också ger tillbaka till barngruppen. Det är också en form av omsorg, utgångssättet att allt man gör ska gynna barnen.

Hur lär sig barnen visa omsorg?

– Genom oss. De ser hur vi tilltalar och behandlar varandra. Vi hälsar alltid på varandra och frågar hur har du haft det. På samma sätt pratar vi med barnen. Det gör att de känner att det är vi tillsammans, det är jämlikt.

Vilken roll har vårdnadshavarna för att förskolan ska kunna ge en god omsorg?

– De är proffs på sina egna barn. Att lyssna in deras kunskap är viktigt för att vi ska kunna ge alla barn den omsorg de behöver.

”Det som är omsorg för ett barn behöver inte vara det för ett annat.”

Finns det något motsatsförhållande mellan omsorg och kunskapsutveckling?

– Nej, men tyvärr är det så att om du har ett för stort målfokus kan du glömma att vara inlyssnande och att ge utrymme för medskapande. Man får aldrig glömma omsorgen. Barn kan inte ta till sig kunskap från någon som inte ger dem omsorg, lyssnar på dem och finns för dem.

På besök i
Borlänge
kommun

Så gör Borlänge
kommun för att stärka

omsorgs- kunskapen

Berättat för Jenny Damberg

När förskolorna inom Borlänge kommun stärker omsorgskunskapen är "Omsorg i en förskola på vetenskaplig grund" ett viktigt verktyg. Anna Björklund, skolforms-utvecklare förskola, berättar mer.

Anna Björklund

"Omsorg är väl framskrivet i läroplanen för förskolan, det är tydligt att undervisning och omsorg ska gå hand i hand i förskolans utbildning. Omsorgsbegreppet har under en tid fått stå tillbaka till förmån för undervisningsbegreppet. Därför vill vi nu inom

Borlänge förskola lyfta fram omsorg som en grundläggande förutsättning för barns lärande och utveckling. Vårt arbete ska vila på vetenskaplig grund och omfattar alla våra kommunala förskolor.

Omsorg stort fokus i utvecklingsarbete.

Antologin Omsorg i en förskola på vetenskaplig grund bidrar till att ge oss flera teoretiska perspektiv och en bred förståelse för omsorgens betydelse – något vi ser som avgörande för barns lärande och utveckling.

Vårt utvecklingsarbete startar med en halvdags föreläsning av Bim Riddersporre för all personal i förskolan där alla också får boken. Därefter leder rektorerna arbetet på respektive förskola, utifrån ett gemensamt studiematerial som vi har tagit fram här i Borlänge.

Omsorg är en kunskap som ofta förblir "tyst". I boken utforskas begreppet ur olika perspektiv och ger både kunskaper och ett gemensamt språk för det relations- och trygghetsskapande arbetet i förskolan.

Det omfattar reflekterande möten och kollegiala samtal med koppling till vårt systematiska kvalitetsarbete.

Materialet ska vara färdigbearbetat i december 2026, men vårt arbete slutar inte där. Även därefter kommer vi att aktivt arbeta för att kunskapen fortsätter utvecklas och hålls levande. Den vetenskapliga grunden ska förbli en levande och närvarande del i vår verksamhet.

”Målet är att tillsammans skapa en gemensam förståelse för omsorgens roll och betydelse i undervisningen.”

Det som beskrivs i Omsorg i en förskola på vetenskaplig grund är kunskap som i stora delar redan finns, men det är en tyst kunskap. Vi behöver ge den en röst. Vi vill ge pedagogerna teoretiska kunskaper kopplat till den direkta vardagen. Genom systematiska samtal och reflektioner får de ta del av vetenskap och teorier, för att förstå och synliggöra det i sin praktik.

Målet är att tillsammans skapa en gemensam förståelse för omsorgens roll och betydelse i undervisningen. Genom denna gemensamma satsning hoppas vi att barnen möter pedagoger som har en fördjupad kunskap och medvetenhet om omsorgens värde och hur den kan ta sig uttryck i olika sammanhang. Vi hoppas att det ska bidra till trygghet, trivsel och en glädje i att lära.”